

Paraisten kaupunki
Rakennus- ja ympäristölautakunta

Lausunto Paraisten kunnanosassa sijaitsevien metsien metsätaloussuunnitelmasta

Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on pyytänyt Pargas naturskyddsförening rf – Paraisten luonnonsuojeluyhdistys ry:n lausuntoa Väståbolands Skogsvårdsförening - metsänhoitoyhdistyksen laatimasta metsätaloussuunnitelmasta, joka koskee Paraisten kunnanosassa sijaitsevia kaupungin metsäalueita ja niiden hoitoon liittyviä toimenpiteitä vuosina 2019-2028.

Ennen lausuntoa yhdistykselle on annettu mahdollisuus tutustua metsänhoitosuunnitelmaan sekä siinä esitettyihin hoito- ja hakkuuehdotuksiin. Yhdistyksen lausunto perustuu suunnitelmasta tehtyihin havaintoihin, karttatarkasteluun sekä yhdistyksen aktiivien paikallistuntemukseen. Nyt annettua lausuntoa yksityiskohtaisempien esitysten antaminen tai havaintojen tekeminen vaatii maastokartoitusten tekemistä. Yhdistys ei tämän vuoksi voi lausunnossaan suoraan ottaa kantaa esimerkiksi luonnonsuojelulla suojeltujen uhanalaisten lajien tai luontotyyppien esiintymiseen suunnittelualueella tai hoitotoimenpiteiden vaikutuksesta näiden esiintymiseen.

Yhdistys toivookin mahdollisuutta vuosittaisten hoitosuunnitelmien tai -esitysten tarkasteluun yhteistyössä kaupungin edustajien sekä metsähoitoyhdistyksen kanssa. Tämä mahdollistaisi alueiden kartoittamisen tarvittaessa, ennen toimenpiteiden aloittamista. Tällöin yhdistys voisi lisäksi tehdä esimerkiksi esityksiä säästettävistä jättöpuuryhmistä tai kokonaisista kuvioista tai niiden osista, jos näillä havaitaan arvokasta lajistoa tai elinympäristöjä.

Lausunnossa nostetaan esiin joitain karttatarkastelun avulla havaittuja esimerkkialueita tai suunnitelmassa esitettyjä metsikkökuvioita. Esimerkkikuvioista käytetään suunnitelmassa käytettyjä kuviotunnuksia. Näin pyritään havainnollistamaan suunnitelmasta tehtyjä huomioita, ja tämän toivotaan hyödyttävän kaupungin edustajien myöhempää päätöksentekoa.

Yhdistyksen lausunto

Metsänhoitosuunnitelma käsittää 550 hehtaaria metsää, josta noin 460 hehtaaria on luokiteltu metsämaaksi. Suunnitelmassa on toimenpiteitä suunniteltu 502,4 hehtaarin alueelle, joista noin 408 hehtaarin alueella toimenpiteet liittyvät hakkuisiin. Suunnitelmassa metsänhoitotoimenpiteiden ulkopuolelle jäävät alueet käsittävät lähinnä kitu- ja joutomaita sekä kaupungin läheisyydessä sijaitsevia pienialaisia metsiköitä. Kitu- ja joutomailla tarkoitetaan alueita, joilla puuston vuotuinen kasvu on hyvin pientä (alle 1m³/ha), Paraisten alueella tämä käsittää etenkin karuja kalliomänniköitä. Suunnitelmassa esitetään uudistustoimenpiteitä, kuten avo-, suojuspuu, tai siemenpuuhakkuita noin 83 hehtaarin alueelle. Erilaisia harvennuksia (esim. ensiharvennus) tehtäisiin suunnitelman mukaan 135,7 hehtaarin alueella. Ennakkoraivausta on suunnitelmassa esitetty noin 220 hehtaarin alueelle. Ennakkoraivauksella tarkoitetaan varsinaisia hakkuita edeltävää raivausta, jossa poistetaan hakkuita haittaavaa sekä myöhempää uudistamista haittaavaa puustoa, kuten pienempiä lehtipuita. Tämä voidaan tulkita ennakoivan merkittäviä hakkuutoimenpiteitä kaupungin metsäalueilla tulevaisuudessa ja/tai suunnitelmakauden loppupuolella. Kokonaisuudessaan metsän uudistamiseen tähtäävien toimenpiteiden osuutta kokonaispinta-alasta voidaan pitää suurena, kun otetaan huomioon, että merkittävä osa metsistä sijaitsee lähellä asutusta ja kuviot ovat pienialaisia. Metsän uudistamiseen avohakkuin liittyy usein maanmuokkausta (esim. mätästys) sekä kunnostusojituksia, jotka vaikuttavat metsien virkistyskäyttömahdollisuuksiin sekä vesien tilaan.

Yhdistys toivookin, että kaupungin metsissä siirryttäisiin mahdollisuuksien mukaan jatkuvaan metsänkasvatukseen tähtääviin hakkuisiin (jatkuva kasvatusta), jonka avulla metsien virkistys- ja luontoarvot säilyisivät uudistushakkuista paremmin. Jatkuvan kasvatuksen vesistövaikutukset ovat myös merkittävästi uudistushakkuista vähäisempiä. Jatkuvapeitteisyys suosii myös marjoja ja sieniä sekä parantaa riistalajien elinoloja. Jatkuva kasvatusta on myös usein taloudellisesti avohakkuista järkevämpää. Päätehakkuisiin perustuva metsänhoito tuottaa metsäomistajalle tuloja vain harvoin, mutta kerralla paljon. Uudistushakkuut aiheuttavat kuitenkin myös kuluja, jotka syntyvät mm. maanmuokkauksesta, taimien istuttamisesta sekä taimikon raivauksesta. Jatkuvan kasvatuksen mallissa ei tule kustannuksia uudistamistoimista tai taimikonhoidosta. Jatkuva kasvatusta tuottaa arvokkaita tukkipuita ja omistajalle säännöllisempää tuloa. Tutkimusten mukaan jatkuva kasvatusta on usein kannattavampaa kuin avohakkaaminen, tulo rakenne eri hakkuumuotojen välillä on vain erilainen. Yhdistys katsookin, että jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen ainakin osalla kaupungin metsäalueista olisi järkevää, niin taloudellisesti, kuin luonnonsuojelun sekä metsien virkistyskäytönkin näkökulmasta.

Alla on listattu lausunnon keskeisiä huomioita, jotka tulisi huomioida metsänhoitosuunnitelmassa ja/tai hoitotoimenpiteitä toteutettaessa:

- virkistyskäyttö ja maisema-arvot
 - o koulujen sekä päiväkotien lähimetsät
 - o retkeily ja matkailu
 - o marjastus ja sienestys
 - o riistanhoito
- hakkuista ei tulisi toteuttaa eläimistön lisääntymiskaudella
- uhanalaisten ja arvokkaiden luontotyyppien ja lajiston huomioiminen
 - o yhteistyö kartoitustyössä luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa
 - o yhteistyö ympäristöviranmaisten kanssa
 - o tutkijoiden ja harrastajien paikallis- ja lajituntemuksen hyödyntäminen
 - o METSO-ohjelma
- hiilineutraalius – kaupungin strategia
- jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen vähintään osassa kaupungin metsiä
 - o säännöllisempi taloudellinen tuotto
 - o luonto- ja virkistysarvojen säilyminen
- luontoarvojen ja monimuotoisuuden huomioiminen kuviotasolla
 - o jättöpuuryhmien sijoittelu
 - o pienialaiset uhanalaiset luontotyyppien huomioiminen
 - o ylispuiden jättäminen
 - o lehtipuiden suosiminen
 - o vaihtoehtoisten menetelmien käyttäminen
 - o kasvupaikalle luontaisten puulajien suosiminen
 - o lehtojen jättäminen kokonaan hakkuiden ulkopuolelle

Paraisilla metsäalueet ovat usein pienialaisia, asutuksen, peltojen ja veden pirstomia. Myös Paraisten kaupungin metsäalueet ovat pääosin pienialaisia ja hajallaan useilla eri Paraisten kunnan osassa sijaitsevilla saarilla. Tämä korostaa metsien merkitystä metsien virkistys- ja maisema-arvojen merkitystä. Lähes kaikki metsäalueet Paraisilla ovat jonkun lähimetsiä, joka tulisi huomioida metsänhoitotoimenpiteitä suunniteltaessa. Erityisen tärkeää on säilyttää koulujen sekä päiväkotien lähimetsiä, ja kaupungilla on tästä erityinen vastuu. Eräs kaupungin metsäkiinteistöistä sijaitsee Nilsbyn koulun itäpuolella, noin 500 metrin etäisyydellä koulusta rajoittuen Bollbörentiehen. Koulun välittömässä läheisyydessä on asutusta sekä

yksityisessä omistuksessa olevaa metsää, joten kiinteistöllä on, tai voi olla, merkitystä koulun lähimetsänä esim. opetuskäytössä. Kiinteistö on jaettu useisiin metsäkuvioihin, joista kahdelle (kuviot 99, 108) Bollbölientiehen rajoittuvalle metsäkuviolle on suunnitelmassa esitetty avohakkuuta. Tämä käytännössä estäisi metsän hyödyntämisen opetuksessa.

Suunnitelmassa on myös osin hienosti huomioitu metsien virkistyskäyttöarvot. Toimenpiteiden ulkopuolelle jätettäviä laajempia kuvioita ovat esim. 81 ja 83 (Stackberget, Lielähti) sekä metsäkuvio 221 Norrbyssä. Metsien maisema- ja virkistysarvot on mahdollista huomioida myös uudistamistoimien yhteydessä. Esimerkiksi ylispuiden hakkaamatta jättäminen (suojuspuu- ja siemenpuuhakkuu) lisäisi metsien retkeily ja maisema-arvoja ilman, että sillä olisi merkittäviä negatiivisia vaikutuksia metsien uudistamisen näkökulmasta.

Suunnitelman mukaan kaupungin metsäalueilla ei ole lainkaan lehtoja, lisäksi kalkkivaikutteisia alueita ei ole suunnitelmassa eritelty. Suunnitelma-alueella sijaitsee suurella todennäköisyydellä ainakin kuivia lehtoja sekä kalkkivaikutteisia pienialaisia ympäristöjä, jotka olisi syytä huomioida suunnitelmassa ja rajata hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle. Paraisilla esiintyy kansallisella tasolla merkittävä määrä lehtoja sekä kalkkivaikutteisia ympäristöjä sekä niillä elävää lajistoa, jonka vuoksi niiden säilyttämiseen tulisi kiinnittää erityisesti huomiota. Esimerkiksi kuviot 188, 192, 193 sijaitsevat kalkkivaikutteisella alueella, ja niiden tarkempi kartoittaminen ennen toimenpiteitä olisi tärkeää. Metsänhoitotoimenpiteitä suunniteltaessa olisi myös tärkeää huomioida metsätaloudellisesti vähemmän merkittävät lehtipuut ja suosio niitä mahdollisuuksien mukaan sekä huomioida kasvupaikan ominaisuudet uudistamistoimenpiteissä. Esimerkiksi metsikkökuvioilla 60 ja 61 voisi uudistuksen yhteydessä suosia kasvupaikalle sopivaa koivua ja käyttää luontaista uudistumista sekä vaihtoehtoisia menetelmiä, kuten puiden kaulaamista. Karttatarkastelun perusteella metsänhoitosuunnitelmassa on suunniteltu toimenpiteitä myös joillekin luonnonarvoiltaan arvokkaille kohteille/luontotyypeille, jotka voisivat täyttää METSO:n eli Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman kriteerit.

Luontoarvoiltaan potentiaalisesti arvokkaan kuviot:

- Kuvio 222, Norrby. Kosteaa kuusivaltaista varttuneempaa metsää, jota ympäröivät kuviot merkitty virkistysmetsäksi. Tulisi jättää hakkuiden ulkopuolelle.
- 303, Sysilaxholmen. Pienialainen varttuneempi kuusivaltainen rinne- ja rantametsä, jossa kalliojyrkäne.
- Kuvio 147, Kirjala. Laajan kuvion lounaisosassa sijaitseva mahdollisesti ojittamaton, kostea ja runsaasti koivua kasvava korpi. Tulisi merkitä omaksi kuviokseen ja kartoittaa.

Edellä mainittujen huomioiden lisäksi yhdistys haluaa painottaa metsien merkitystä hiilinieluna, ja tätä kautta merkitystä osana ilmastonmuutoksen torjumista. Tavoite hiilineutraaliudesta on mainittu kaupungin strategiassa, ja tämä olisi myös tärkeää huomioida myös metsänhoitosuunnitelmassa. Vanhanaikainen uudistushakkuisiin perustuva metsänhoito ei edistä tämän tavoitteen saavuttamista. Tämän huomioiminen on erityisen tärkeää nyt, kun kaupungin metsät ovat suotuisassa kasvuvaiheessa ja metsähoitotoimenpiteet keskittyvät uudistamiseen tai niiden valmisteluun.

Paraisilla 10.10.2018

Jussi Laaksonlaita

puheenjohtaja

Paraisten luonnonsuojeluyhdistys ry.